

คืนเด็กดี สู่ครอบครัว

ความภูมิใจ ที่ชาวคุมประพฤติรอคอย

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรอันมีค่ามากต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้รับการเลี้ยงดู และอบรมจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมอื่นๆ อย่างมีคุณธรรมแล้ว เด็กและเยาวชนเหล่านี้จะต้องเติบโตขึ้นและเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีคุณค่ามหาศาลอย่างแน่นอน

หากแต่ในสภาพความเป็นจริงมีเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยได้กระทำผิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากปัจจัยแวดล้อมหลายประการ โดยพบลักษณะความผิดที่เด็กและเยาวชนได้กระทำนั้นส่วนใหญ่ คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และรองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งยังพบอีกว่าในจำนวนเด็กและเยาวชนกระทำผิด นั้น เด็กและเยาวชนชายมีจำนวนมากกว่าเด็กและเยาวชนหญิง

จากอดีตเมื่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดจะถูกนำตัวไปดำเนินคดีตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานคุมประพฤติเด็กในระยะแรก คือ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต่อมาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม แต่เมื่อรัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2544 ได้กำหนดให้กรมคุมประพฤติ เป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุมประพฤติขั้นพิจารณาดีและหลังการพิจารณาคดีของศาลทั้งผู้กระทำผิดที่เป็นเด็ก และผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ จึงทำให้ภารกิจการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ ซึ่งการรวมภารกิจไว้ด้วยกัน มีผลดีในด้านการบริหารงบประมาณตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความ เป็นมืออาชีพแก่บุคลากรที่จะส่งผลถึงประสิทธิภาพของงานลสังคมจะได้รับประโยชน์สูงสุด

กรมคุมประพฤติรับโอนภารกิจจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2546 ที่ผ่านมา โดยการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนจะเริ่มขึ้น เมื่อศาลมีคำพิพากษาปล่อยเด็กหรือเยาวชน ไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีความผิดหรือไม่ก็ตาม และสั่งคุมประพฤติไว้ โดยศาลอาจจะวางเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งในการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดนั้น แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่มีความผิด เพราะในกรณีนี้ศาลอาจปล่อยเด็กหรือเยาวชนไปเพราะไม่มีความผิด แต่เด็กหรือเยาวชนนั้น มีความประพฤติเสียหาย ไม่เหมาะสมเพื่อสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลอาจปล่อยตัวไปโดยการวางเงื่อนไขการคุมความประพฤติไว้ก่อน และในกรณีที่ 2 เป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีความผิด แต่ศาลเห็นว่า การวางเงื่อนไขการคุมความประพฤติ นั้น เป็นผลดีแก่เด็กและเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษ โดยการให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกและ อบรม เมื่อผ่านการฝึกและอบรมแล้วศาลอาจปล่อยตัวไปโดยวางเงื่อนไขของการคุมความประพฤติไว้ โดยในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้น จะต้องพิจารณาใน 4 ด้านด้วยกัน คือ 1.ด้านพฤติกรรม 2 ด้านอารมณ์และจิตใจ 3.ด้านสติปัญญาและคุณธรรม 4.ด้านทัศนคติ/ทักษะในการทำงานและดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงมีการกำหนด

รูปแบบ หรือโปรแกรมที่ใช้ในการฟื้นฟูในเรื่องเหล่านี้เป็นหลัก และให้สอดคล้องกับคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น ซึ่งรูปแบบของโปรแกรมหรือกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ได้แก่ การบำบัดแบบรายบุคคลหรือกลุ่ม การฝึกทักษะทางสังคมด้านต่างๆ การอบรมหรือให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว โปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ การฝึกฝนกระบวนการคิด การให้การศึกษ การจัดหางาน การทำงานบริการสังคม การบำบัดฟื้นฟูในชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก็เพื่อให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและมีความเชื่อมั่นในตนเองพร้อมที่จะนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมหรือโปรแกรมในการฟื้นฟูนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกต่อไป ด้วยเหตุนี้เองกรมคุมประพฤติจึงมีโครงการต่างๆ ขึ้นมารองรับภารกิจอันสำคัญนี้มากมาย โดยเฉพาะโครงการอันสำคัญนั้นก็ คือ โครงการ “คืนเด็กดี สู่อุปการครัว” ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติ โดยเน้นการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนในการปรับปรุงตนเอง และกลับมามีชีวิตใหม่เพื่อสร้างคุณค่าและประโยชน์ให้กับสังคมและกลับไปเป็นเด็กดี สู่อุปการครัวต่อไป จากภารกิจสำคัญที่เพิ่มขึ้นนี้ บุคลากรของกรมคุมประพฤติหลายท่านมีความคิดเห็นและเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการรับภารกิจนี้ไว้อย่างน่าสนใจ

คุณธรรมณี กลั่นบิดา ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่ารู้สึกภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับภารกิจใหม่ และได้แสดงทัศนะไว้ว่า “เมื่อก่อนถึง งานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน ซึ่งกรมฯ รับโอนภารกิจมาดำเนินการนั้น ก็คงต้องบอกว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องอย่างยิ่ง ทั้งนี้รวมไปถึงงานคุมประพฤติผู้ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ เพราะงานคุมประพฤติผู้กระทำผิดทางอาญา ควรอยู่ภายใต้การบริหารดูแลขององค์กรเดียวกัน ประชาชนที่ได้รับทราบข่าวสารข้อมูลจะได้ไม่เกิดความสับสนด้วยว่า กรมคุมประพฤตินั้น... คุมความประพฤติใคร... เพราะนับจากนี้ไป ผู้กระทำผิดในคดีอาญาตั้งแต่อายุ 7 ปีขึ้นไป จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล ช่วยเหลือแก้ไข ฟื้นฟูจิตใจ โดยบุคลากรของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม...”

คุณธรรมณี ยังมองถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดทุกกลุ่มว่าเป็นการทำงานภายใต้หลักการเดียวกัน คือ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน โดยเปลี่ยนแนวคิด จากการลงโทษเป็นวิธีการแก้ไขบำบัด และจากการจำคุกเป็นวิธีการเลี้ยงการจำคุก โดยการให้ความสำคัญกับชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด แต่ทั้งนี้ก็ต้องมองผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มพิเศษ การทำงานกับเด็กและเยาวชน หรือการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจะมีความละเอียดอ่อน ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ใช้เวลา ความเสียสละ และที่สำคัญคือความจริงใจ และจะต้องศึกษาไปถึงสภาพครอบครัว สภาพแวดล้อมและสภาพความผิดให้มากกว่าผู้กระทำผิดกลุ่มอื่น อีกทั้งต้องคำนึงถึงกฎหมาย สิทธิเด็ก และมนุษยธรรม ซึ่งล้วนแต่มีแนวทางการปฏิบัติเป็นการเฉพาะ โดยสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเชียงใหม่จึงได้พิจารณาคัดเลือก ได้เตรียมบุคลากรที่มาทำงานควบคุมและสอดส่องเด็กและเยาวชนจากความรู้ ทักษะในการทำงาน บุคลิกท่าทาง ทัศนคติเกี่ยวกับเด็กละความตั้งใจในการปฏิบัติงานนี้

คุณธรรมณี ได้ทิ้งท้ายถึงการรับงานที่สำคัญยิ่งนี้ว่า ความรัก ความเข้าใจ ความปรารถนาดีจะเป็นแกนหลักในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสีย ความเข้าใจกันจะเชื่อมโยงไปสู่สัมพันธภาพที่ดี และนำไปสู่ความไว้วางใจได้รับรู้ถึงปัญหาที่เด็กกำลังเผชิญ ซึ่งสามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันทั่วถึง และด้วยความเชื่อมั่นในสุภามิตว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” จะได้เป็นกำลังใจให้เรามุ่งมั่น ช่วยเหลือพวกเขาด้วยความหวังว่าเขาจะต้องเป็นคนดีของสังคม เป็นอนาคตของประเทศชาติให้จงได้ เพราะหากเขาสามารถกลับตนเป็นคนดีเป็นเยาวชนที่ดีของสังคมได้แล้ว เขาย่อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมได้เช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ย่อมลดน้อยลง หรืออย่างน้อยก็ไม่ได้เพิ่มขึ้น หรือเกิดขึ้นจากกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่เราดูแล อย่างไรก็ตาม ไรก็ตามหากเรามั่นใจว่าเราทำดีที่สุดแล้ว ก็จงอย่าห่วงไปเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ไม่เป็นดังใจ จงศรัทธาต่องานที่เราทำ เพราะเราทำงานโดยไม่ได้หวังชื่อเสียงขององค์กร แต่เราทำงานเพื่อความถูกต้องขององค์กร และความสงบสุขของสังคมอย่างแท้จริง

คุณวนศักดิ์ ตันมงคล พนักงานคุมประพฤติ 7ว สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลอาญากรุงเทพใต้ ได้แสดงทัศนะและการเตรียมความพร้อมในการรับงานเด็กและเยาวชน ไว้ว่า “จริงแล้วงานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน หากมองกันให้ลึกซึ้ง ไม่ใช่งานใหม่ของกรมคุมประพฤติ เนื่องจากหลายจังหวัดในสวนภูมิภาคที่ยังไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว หากเด็กกระทำความผิดคดีก็ขึ้นกับศาลจังหวัดอยู่แล้ว ซึ่งหากศาลเห็นสมควรก็จะมีคำพิพากษาให้ทำทัณฑ์บนบ้าง ปรับบ้าง และสุดท้ายก็จะให้พนักงานคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดดำเนินการควบคุมและสอดส่องด้วย เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เป็นคนคอยช่วยเหลือปรึกษา แก้ไข โดยใช้ความเข้าใจ การใส่ใจ และเมตตาธรรม ประกอบกับความรู้ในวิชาชีพเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กำลังหลงผิด หลงทาง ให้กลับไปอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดี อย่างเหมาะสมต่อไป

คุณวนศักดิ์ ได้ให้แนวคิดในด้านการรวมงานคุมประพฤติเด็กและผู้ใหญ่ ให้อยู่ในภารกิจของกรมคุมประพฤติอย่างน่าสนใจว่า ผมเห็นด้วยและภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กและเยาวชน จะได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานคุมประพฤติผู้ใหญ่ ซึ่งมีการบริการจัดการที่ดีและได้รับความไว้วางใจจากศาลยุติธรรมมาโดยตลอด และจะเป็นนิมิตหมายที่ดีในการพัฒนางานคุมประพฤติไปสู่สากลมากยิ่งขึ้น ความคาดหวังที่จะได้รับจากการทำงานนี้ ผมคิดว่าเด็กและเยาวชนอยู่ในช่วงวัยที่เรียกว่าหัวเลี้ยวหัวต่อ ผมจึงมีความคิดเห็นว่า หากพนักงานคุมประพฤติจะเป็นส่วนที่จะเชื่อมรอยต่อดังกล่าว หรือเติมส่วนที่เด็กและเยาวชนขาดไปให้เต็ม เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่หลงผิดเหล่านี้ สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของกฎหมาย เป็นกำลังที่สำคัญของสังคมต่อไปในอนาคต นั้นแหละครับสังคมจะได้รับประโยชน์สูงสุด

คุณรัตติยา กลางคาร พนักงานคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดร้อยเอ็ด ในฐานะผู้ปฏิบัติงานโดยตรงได้แสดงแนวคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า “ถือเป็นโอกาสดีที่จะได้ช่วยเหลือสังคมในจุดที่เป็นการเริ่มต้น เพราะหากเด็กมีการเริ่มต้นที่ดี มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ดี เมื่อ

เติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านความคิด และปัญญา จากการได้รับการหล่อหลอมชี้แนะแนวทางเพราะเด็กเป็นผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ผ่านชีวิตมาไม่มากโอกาสที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองในทางที่ถูกต้องเหมาะสมสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีเป็นไปได้ง่าย หากได้รับการดูแลแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีความรัก ความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้ จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะสามารถได้แก้ไข พี่นพช่วยเหลือเด็ก ส่วนหนึ่งที่ได้ตัดสินใจหรือประพฤติปฏิบัติตนผิดพลาดไป ซึ่งอาจจะเกิดจากสภาพของครอบครัว การคบเพื่อนที่ไม่เลือก ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความคึกคะนอง ตลอดจนการอยากลองจนต้องเข้าสู่กระบวนการของการคุมประพฤติ

คุณรัตติยา มีความคาดหวังอยากให้เด็กที่จะเข้าสู่การคุมประพฤติสามารถปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ที่เคยทำพลาดพลั้งมาในอดีตให้เป็นคนดี กลับคืนมาได้ ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งของเด็กที่เข้าสู่ระบบนี้มาจากครอบครัว ซึ่งเป็นผู้หล่อหลอมเป็นผู้ที่ใกล้ชิดมากที่สุด และเมื่อเด็กกลับไปอยู่ในครอบครัวที่มีความรัก ความเข้าใจกัน ไม่มีปัญหาความขัดแย้งกัน มีการปรึกษาหารือกัน มีความเอื้ออาทรต่อกันก็จะทำให้ครอบครัวมีความสุข เด็กที่เป็นสมาชิกในครอบครัวก็จะมีความสุข สามารถเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ และเป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญยิ่งขึ้นต่อไป

จะเห็นได้ว่าความมุ่งหวังที่จะดูแลส่งเสริมสนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดได้กลับคืนเป็นเยาวชนที่ดี โดยอาศัยกระบวนการคุมประพฤติเป็นสิ่งที่บุคลากรของกรมคุมประพฤติทุกคนปรารถนา และตั้งใจจริงกับภารกิจที่สำคัญนี้ เพื่อเป็นหนทางและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ ทักษะในการมองชีวิต และแก้ไขปัญหาย่างถูกต้องโดยมุ่งหวังให้เยาวชนกลับไปเป็นคนดีของครอบครัว

การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน การป้องกันสังคมจากอาชญากรรม นับเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความทุ่มเททั้งแรงใจ และแรงกาย หัวใจสำคัญในการดำเนินงานของบุคลากรกรมคุมประพฤติที่ทำให้เกิดความสัมฤทธิ์ผล คือ มีอุดมการณ์สูงสุดร่วมกัน และเป็นปณิธานอันสูงสุดของกรมคุมประพฤติในการสร้างคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมจนเป็นที่ประจักษ์ จะยังคงอยู่และประสานต่อสู่ออนาคต อันเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชีวิตให้มีคุณค่า นำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมให้งดงามตลอดไป